

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ №1

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 7

Мова навчання: українська

Розробник:

ЧОРНОУС Оксана, доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
факультету № 1 ДонДУВС, к.філол.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №1 ДонДУВС
Протокол № 13 від 04 червня 2024 року

Завідувач кафедри

Анжела ГЕЛЬБАК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право «04» червня 2024 р.

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	1-й	1-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	4 / 120	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	8 годин	4 години
Семінарські:	не передбачено	
Практичні:	32 години	16 годин
Самостійна робота:	80 годин	100 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування та розвиток компетентностей, необхідних для розуміння природи, функцій та системи права, а також механізму правового регулювання суспільних відносин. Навчання за програмою передбачає підготовку фахівців, які, керуючись принципом верховенства права, здатні професійно застосовувати на практиці здобуті загальнонаукові та юридичні знання, вільно орієнтуватися у правових інститутах базових галузей права.

Метою викладання навчальної дисципліни є поглиблення та розширення мовних і мовленнєвих знань, умінь та навичок, які є необхідними для подальшого застосування у професійній діяльності.

У результаті вивчення цієї дисципліни у здобувачів вищої освіти

підвищується рівень володіння сучасною українською літературною мовою у площині фахової діяльності, вони набувають теоретичних знань про фахове спілкування, його етапи й роль у професійній діяльності, засвоюють термінологію майбутньої спеціальності, у них формуються необхідні для діяльності правника мовленнєві вміння та навички, комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні, а також покращується їх загальна професійна ерудиція, мовна та мовленнєва культура.

Завдання: виховання у здобувачів вищої освіти потреби вивчати українську мову; формування мовної компетенції майбутніх фахівців, що містить знання і практичне оволодіння нормами літературної професійної мови; прищеплення вмінь і навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері; підготовка грамотних фахівців, які добре володіють українською мовою, зорієнтованою на професійну специфіку; розширення знань із професійної лексики; прищеплення практичних навичок складати ділові папери; ознайомлення з особливостями професійного мовлення; навчання користування спеціальною термінологією в усному і писемному мовленні; розвиток орфографічних і пунктуаційних навичок; поглиблення й розширення знань з основних розділів української мови.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є вихідною. Мовні і мовленнєві компетентності, сформовані під час її вивчення, надалі будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін: «Юридичне документознавство», «Комунікація у сфері гендерної рівності», «Основи медіації», «Адміністративне право», «Адвокатура України».

2.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 3	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12
знати особливості української мови як державної, розуміти її роль у професійній діяльності	+	+		
знати норми сучасної української літературної мови й практично оволодіти ними	+	+	+	+
знати специфіку стилів сучасної української літературно мови	+	+	+	+
знати основи професійного спілкування, його норми та правила, шляхи їх застосування в практичній професійній діяльності	+	+	+	+
уміти здійснювати самоконтроль за дотриманням мовних норм у спілкуванні	+	+	+	+

уміти правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;	+	+	+	+
влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності		+	+	+
уміти сприймати, відтворювати, редагувати та перекладати тексти офіційно-ділового й наукового стилів	+	+	+	
уміти скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування	+	+	+	+
уміти складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку	+	+	+	+
уміти оперувати фаховою термінологією в різноманітних комунікативних ситуаціях професійної діяльності	+	+	+	+
уміти послуговуватися лексикографічними джерелами та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури	+	+	+	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

[illegible]

Науковий стиль сучасної української літературної мови. Особливості наукових текстів	8			2	6	8			2	6
Тема 5. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	8			2	6	8			2	6
Тема 6. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права	8			2	6	8			2	6
Розділ II. Унормованість професійного мовлення юристів										
Тема 7. Норми сучасної української літературної мови. Культура професійного мовлення	8	2		2	4	8			2	6
Тема 8. Орфографічні норми сучасної української літературної мови	8			4	4	8			2	6
Тема 9. Лексичні норми сучасної української літературної мови	8			2	6	8			2	6
Тема 10. Термінологія у професійній комунікації	10	2		2	6	10			2	8
Тема 11. Морфологічні норми сучасної української літературної мови	10			4	6	10				10

Тема 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови	10			2	8	10				10
Тема 13. Пунктуаційні норми сучасної української літературної мови	8			2	6	8				8
Тема 14. Усне публічне мовлення. Мовленнєвий етикет.	10			2	8	10				10
Усього годин	120	8		32	80	120	4		16	100

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. Мова як засіб вираження правових приписів.

Тема 1. «Українська мова за професійним спрямуванням» як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання

Предмет, мета, завдання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». Міждисциплінарні зв'язки.

Українська мова в контексті індоєвропейської мовної сім'ї: історичний аспект формування. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Значення знання мови у професійній діяльності юриста. Мова – засіб вираження правових приписів.

Поняття мови. Структура мови. Функції мови. Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури людини. Українська літературна мова. Поняття мовної норми. Унормованість як основна ознака літературної мови.

Поняття мовлення. Функції мовлення. Типи мовлення. Загальні вимоги до усного мовлення. Писемне мовлення як відображення усного. Особливості передавання усного мовлення в писемній формі. Вимоги до писемної форми мови.

Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні

Мовне законодавство України. Мовна політика. Суспільні функції мови. Вплив мови на розвиток суспільства. Вплив розвитку суспільства на мову.

Мова і держава. Визначення статусу української мови в Конституції України, інших нормативних актах. Сфери функціонування української мови як державної. Функції державної мови. Історія становлення української мови як державної. Поняття «національна мова», «державна мова», «офіційна мова», «світова мова», «мова міжнаціонального спілкування» (правовий,

історичний і політичний аспекти), «літературна мова», їх співвідношення.

Мова і нація. Мова як засіб, що забезпечує функціонування нації в усіх його виявах – політичному, економічному, культурному тощо. Мова – основна ознака нації.

Тема 3. Функціональні стилі сучасної української літературної мови

Функціонально-стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Стилістичні засоби української мови.

Основні ознаки функціональних стилів. Підстили функціональних стилів. Жанри як різновиди текстів певного стилю.

Професійна сфера як інтеграція різних функціональних стилів.

Тема 4. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Особливості наукових текстів

Науковий стиль як функціональний різновид української літературної мови. Сфера, яка послуговується науковим стилем. Основні риси наукового стилю. Підстили наукового стилю. Особливості вживання мовних засобів у різних підстилях наукового стилю. Різновиди наукових робіт. Правила оформлення бібліографії.

Тема 5. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови

Офіційно-діловий стиль як функціональний різновид української літературної мови. Сфера, яка послуговується офіційно-діловим стилем. Основні риси офіційно-ділового стилю. Підстили офіційно-ділового стилю. Особливості вживання мовних засобів у різних підстилях офіційно-ділового стилю. Усталені мовні звороти офіційно-ділового стилю. Кліше. Професіоналізми.

Тема 6. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права

Мова права як функціональний різновид літературної мови. Формування, розвиток та удосконалення мови права. Роль і значення мови права у розвитку стилів української літературної мови.

Співвідношення права та мови. Мова і право як найвищезначніші цінності культури. Символічна форма права. Знаки-символи, знаки-індекси, іконічні знаки. Невербальні знаки державної влади.

Мова як чинник правоутворення та нормотворення. Роль мови у законотворчій діяльності. Мовні аспекти законотворчості. Мовне забезпечення правотворчого процесу. Функції мови права.

Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності. Текст: визначення поняття, ознаки. Види текстів за способом викладу. Типи текстів за способом фіксації й організації складових частин. Усні та письмові тексти.

Юридичний текст: визначення поняття, особливості, категорії. Текстуальна форма вираження правової норми. Тексти чинних нормативно-правових актів і метамовні тексти. Гносеологічний, вербальний,

синтаксичний, семантичний аспекти юридичного тексту. Лінгвістичні особливості текстів нормативно-правових актів. Текст нормативно-правового акта як об'єкт юридико-лінгвістичного тлумачення.

Розділ II. Унормованість професійного мовлення юристів

Тема 7. Норми сучасної української літературної мови. Культура професійного мовлення

Мовні норми та їх практичне застосування в мовній практиці юристів. Норми літературної мови, їх різновиди. Ознаки мовної норми. Характеристика лексичних, морфологічних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних, орфографічних, орфоепічних, акцентуаційних норм української мови. Особливості їх застосування в мовній практиці юриста

Поняття культури мови і культури мовлення. Основні ознаки культури мовлення: нормативність, адекватність, естетичність, поліфункціональність, логічність, точність, змістовність, доречність, багатство, виразність, чистота. Культура мови і культура мовлення в професійній діяльності юриста.

Тема 8. Орфографічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні

Правопис як єдність трьох підсистем: графіки, орфографії та пунктуації. Принципи української орфографії. Поняття орфограми. Графічні варіанти.

Уживання великої літери. Правопис слів іншомовного походження. Апостроф і м'який знак в українській мові. Подвоєння і подовження приголосних. Правопис морфем. Написання слів разом, окремо і через дефіс.

Тема 9. Лексичні норми сучасної української літературної мови

Поняття про лексику, лексикологію. Лексичне значення слова.

Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Запозичена лексика. Доречне вживання запозиченої лексики.

Лексика української мови за сферою використання. Загальноновживана лексика. Лексика обмеженого вживання. Соціальний жаргон як різновид національної мови. Професіоналізми та професійні жаргонізми. Арготизми: визначення поняття, виникнення, застосування.

Лексика української мови за активністю й пасивністю вживання. Архаїзми та неологізми в текстах наукового та офіційно-ділового стилів. Стилiстично нейтральна лексика. Стилiстично забарвлена лексика. Екзотична лексика. Вимоги до вживання застарілої, нової та запозиченої лексики. Усунення застарілих слів, професіоналізмів, жаргонізмів, діалектизмів, неологізмів у текстах юридичних документів.

Пряме й переносне значення слів. Лексичні явища полісемії, омонімії, синонімії, антонімії, паронімії. Вибір слів за їх значенням.

Типові порушення норм сучасної української літературної мови на лексичному рівні.

Тема 10. Термінологія у професійній комунікації

Історія і сучасні проблеми української термінології. Слово і термін. Поняття та категорія. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія.

Юридична термінологічна система. Поняття юридичного терміна. Класифікація юридичних термінів. Співвідношення юридичного терміна та юридичного поняття. Місце юридичних термінів в офіційно-діловому стилі, у мові права. Синонімія та омонімія в юридичній термінології. Паронімія юридичних термінів.

Грецькі та латинські терміни в мові сучасного українського права. Полонізми, германізми, росіянізми у термінології українського права. Взаємодія національних та інтернаціональних елементів у процесі становлення і формування української юридичної терміносистеми. Позитивні та негативні риси пуризму.

Юридична лексикографія. Словники як джерело інформації. Використання словників у роботі з правничими термінами. Українські електронні термінологічні словники.

Тема 11. Морфологічні норми сучасної української літературної мови

Граматика. Об'єкт і розділи граматики. Граматичне значення. Граматична категорія. Граматичний спосіб. Граматична форма. Особливості поєднання слів у словосполучення і речення.

Морфологія як розділ граматики. Сутність морфеми. Зміни морфемного складу слова. Спосіб вираження граматичних значень. Словотвір, словозміна, формотворення. Частини мови. Групування слів за частинами мови. Повнозначні, неповнозначні частини мови. Граматичні категорії частин мови. Особливості вживання частин мови в офіційно-діловому стилі. Складні випадки правопису частин мови.

Тема 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови

Синтаксис як розділ граматики. Термінологічні поняття синтаксису (синтаксична конструкція; синтаксична функція; синтаксичний зв'язок; синтаксичні відношення; синтаксичні одиниці; словосполучення; речення). Словосполучення і речення. Типи словосполучень. Речення. Типи речень. Порядок слів у реченні. Головні та другорядні члени речення і способи їх вираження. Синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю.

Тема 13. Пунктуаційні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні

Пунктуація. З історії української пунктуації. Принципи української пунктуації (синтаксичний, смисловий, інтонаційний). Система розділових знаків. Основні функції розділових знаків. Основні правила вживання розділових знаків. Членування писемного мовлення. Розділові знаки як усталена система. Крапка, знак питання, знак оклику, крапки, дужки, лапки, кома, крапка з комою, двокрапка, тире. Одиничні і парні розділові знаки.

Роздільні та видільні розділові знаки.

Тема 14. Усне публічне мовлення. Мовленнєвий етикет.

Мовлення правника як складник його професійної компетенції. Співвідношення термінів *професійне мовлення* і *ділове мовлення*. Етапи становлення й розвитку культури професійного спілкування. Шляхи підвищення особистої культури мовлення. Роль лексикографічних джерел у підвищенні професійної мовленнєвої культури.

Мовленнєвий етикет. Службовий мовний етикет правника. Етикетні мовні формули. Характеристика основних комунікативних ситуацій. Лінгвістичні та екстралінгвістичні засоби впливу.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) здобувачів за аудиторну роботу (на практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{}} * 8 =$$

кількість аудиторних занять за семестр

поточна успішність (кількість балів)

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 4 =$$

поточна успішність (кількість балів)

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання. Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти зробив/зробила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання, але зробив/зробила помилки, що впливають на загальний висновок;

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи робить значні помилки, які призводять до викривлення інформації;

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 5 балів.

3. Практичне завдання: вважається виконаним і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно виконав/виконала завдання, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно виконав/виконала завдання, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але зробив/зробила незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені питання чи зробив/зробила значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти неправильно виконав/виконала завдання.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибоке опрацювання теми (наявність достатньої кількості джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
------------	-------------------------------	-----------------------	-----------

90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані правильно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальні критерії
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Мова української юриспруденції : навч. посіб. / за ред. В. М. Пивоварова, О. А. Лисенко, О. А. Шумейко. Харків : Право, 2023. 294 с.
2. Огаренко Т., Чорноус О. Українська мова : практикум [електронне видання]. Кропивницький : Донецький державний університет внутрішніх справ, 2024. 156 с.
3. Короткова Ю. М. Культура мовлення юриста : навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М. 2020. 184 с.
4. Практикум з української мови за професійним спрямуванням для юристів : навч. посіб. / І. В. Зайцева, О. П. Калита, Г. В. Скуратівська, А. К. Павлова. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 396 с.
5. Український правопис : схвалено Постановою Кабінету Міністрів України № 437 від 22 травня 2019 р. Репринт. вид. Харків : Право, 2022. 292 с.
6. Фахова мова правника: теорія і практика : навч. посіб. з елементами інтерактивних технологій / уклад.: Р. Пащук, Г. Васильєва, О. Максименко. Вид. 2-ге, доповн. Івано-Франківськ : ЛДУВС імені Е. О. Дідоренка, 2022. 579

с.

7. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Додаткові

1. Антисуржик : вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навч. посіб. / за заг. ред. О. Сербенської. Вид. 4-те, допов. і перероб. Львів : Апріорі, 2023. 302 с.

2. Барчук В. Літературні мови в історії українського народу: до проблеми об'єкта курсу «Історія української літературної мови». *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 2 (50). С. 13–20. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/58364>

3. Береза Т. Слова, що нас збагачують : словник вишуканої української мови. Вид. 2-ге. Львів : Апріорі, 2023. 376 с.

4. Видайчук Т. А. Аспекти історії української мови як засіб формування національної ідентичності та історичної пам'яті. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 2. С. 48–63. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-48-63>

5. Гарбар І. В., Гарбар А. І. Культура мовлення : навч. посіб. Миколаїв : НУК, 2023. 228 с.

6. Гіренко С. П., Оверчук О. Б., Перцева В. А. Лінгвістичні аспекти права: проблеми та перспективи. *Вісник ХНУВС*. 2023. № 3 (102). С. 218–227. <https://doi.org/10.32631/v.2023.3.20>

7. Голоюх Л. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Для студентів юридичного факультету : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 192 с.

8. Кацавець Р. С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом : навч. посіб. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2022. 324 с.

9. Клак О. Практикум з української мови за професійним спрямуванням. Львів : ЛьвДУВС, 2022. 152 с.

10. Ключова О. Є. Культура мови, культура мовлення та правописні норми: лінгвістична вікторина. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія»*. 2021. № 51. Т. 1. С. 54–59. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.51-1.13>

11. Колоїз Ж. В., Березовська-Савчук Н. А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2022. 249 с.

12. Лазарєв В. В. Концептуалізація юридичної термінології: необхідність прозорого термінологічного підходу. *Право і безпека*. 2022. № 1 (84). С. 73–80. <https://doi.org/10.32631/pb.2022.1.08>

13. Лазарєв В. В. Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації. *Нове українське право*. 2021. Вип. 3. С. 194–197. <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.3.28>

14. Лисенко О. Лінгвістичні аспекти юридичної термінології сучасного законодавства. *Науковий журнал «Наукові записки Національного*

університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2022. Вип. 14 (82). С. 139–142. <https://www.journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3594>

15. Ляшук А. В. Стилi мови права: критерії виокремлення та характерні ознаки. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. Вип. 6. С. 10–14. <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2023.2>

16. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. Вид. 7-ме, зі змін. та допов. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 436 с.

17. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник з алгоритмічними приписами. Вид. 3-тє, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 426 с.

18. Петрів О. Українська мова у воєнний час. *Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2022. Вип. 14 (82). С. 13–16. <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3566>

19. Рішення ЄСПЛ «Мехмет Чифтчі та Суат Інседере проти Туреччини». URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-213211%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-213211%22]})

20. Стратулат Н. Мовна грамотність як запорука професіоналізму правника. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 36. Т. 3. С. 131–136. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-3-23>

21. Стратулат Н., Яслик В. Нормативність як основний аспект наукового мовлення. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. 2020. Т. 31 (70). № 4. Ч. 1. С. 125–130. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-1/23>

22. Українська мова: офіційно-діловий та науковий стилі : навч. посіб. / автор-укладач Г. В. Гайович. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2024. 228 с.

23. Царьова І. Тексти нормативно-правових актів: лексичні особливості : монографія. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 148 с.

24. Чорний І. В., Єльнікова Н. І. Правове регулювання української мови як державної в українській освітній сфері. *Право і безпека*. 2023. № 1 (88). С. 88–98. <https://doi.org/10.32631/pb.2023.1.09>

25. Чорноус О. В. Захисні особові імена як антропонімна універсалія. *Записки з українського мовознавства*. 2020. Вип. 27. С. 81–91.

26. Чорноус О. Проблемні питання семантики власних назв. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Т. 6. С. 116–122.

27. Чорноус О. Феномен пропріальної лексики. *Південний архів (філологічні науки)*. 2021. № 85. С. 25–31.

28. Чорноус О. В. Варіювання української антропонімною формули. *Записки з українського мовознавства*. 2022. № 29. С. 137–148. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2022.29.262399>

29. Чорноус О. В. Опанування фахової мови на матеріалі текстів судових рішень. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2024. № 2 (6). С. 106–111. <https://doi.org/10.32782/cuj-2024-2-14>

30. Шаповаленко Н. М. Поняття мови юридичної науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2023. № 64. С. 161–165. <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2023.64.36>

31. Шевчук С. Українське ділове мовлення. Вид. 10-те, випр. і допов. Київ : Алерта, 2022. 312 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

3. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=1670>

2. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <https://sum.in.ua/>

3. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

4. Культура мови на щодень. URL: <http://kultura-movy.wikidot.com/about>

5. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>

6. Тлумачний словник української мови у 20 томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>

7. Українська мова: енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

8. Український лінгвістичний портал. Словники України online: словозміна, синонімія, фразеологія. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

9. Уповноважений із захисту державної мови. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/>

10. Уроки державної мови. URL: <https://135.slovaronline.com/>